

คำสั่งระงับใช้รถแท็กซี่ ... เมื่อมีข้อโต้แย้ง ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงก่อน !

โดย นายปกครอง

ปัจจุบันระบบขนส่งมวลชนในบ้านเรามีให้เลือกหลากหลายรูปแบบ ซึ่ง “รถแท็กซี่” ก็ยังเป็นที่ยอมรับสำหรับผู้ที่ต้องการความรวดเร็วและสะดวกสบาย และอาชีพขับรถแท็กซี่ก็นับว่าเป็นอาชีพอิสระที่น่าสนใจ สำหรับโศกเศร้าแท็กซี่บางรายที่ไม่อาจซื้อรถด้วยเงินสดได้ มักจะใช้วิธีการเช่าซื้อจากบริษัท ด้วยหวังว่า หลังผ่อนชำระค่าเช่าซื้อจนหมดแล้วคงได้มีโอกาสเป็นเจ้าของรถและทำกำไรจากการขับ โดยที่ไม่ต้องผ่อนไปอีกสักกระยะก็ยังดี แต่ก็เชื่อว่าเมื่อผ่อนหมดแล้วจะได้เป็นเจ้าของรถแท็กซี่สมหวังไปทุกราย เฉกเช่นอุทาหรณ์ที่ผมนำมาฝากผู้อ่านในวันนี้ ...

เรื่องราวของคดีมีอยู่ว่า ... ผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ครอบครองรถยนต์รับจ้าง (รถแท็กซี่) ๑ คัน โดยเช่าซื้อช่วงต่อมาจากคนรู้จักซึ่งเป็นผู้เช่าซื้อเดิมจากบริษัท พ. อิกที และได้ขับรถแท็กซี่คู่ใจคันดังกล่าวหารายได้ผ่อนชำระค่าเช่าซื้อจนครบถ้วน จึงไปขอโอนกรรมสิทธิ์จากบริษัท พ. ซึ่งบริษัทไม่ยอมโอนกรรมสิทธิ์ให้ เนื่องจากมีเรื่องขัดแย้งและตกลงกันไม่ได้เกี่ยวกับเงินค่าธรรมเนียมการโอน และเงินค่าใช้จ่ายที่กำหนดให้ผู้ฟ้องคดีต้องชำระให้กับทางบริษัทเป็นรายเดือน โดยผู้ฟ้องคดีเห็นว่าไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรม จึงไม่ยอมชำระ

จากนั้นผู้ฟ้องคดีก็ได้มีหนังสือขอความเป็นธรรมไปยังหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งขนส่งจังหวัด เพื่อให้ช่วยแก้ปัญหาการจดทะเบียนโอนกรรมสิทธิ์รถแท็กซี่คันพิพาทที่ผ่อนชำระมาด้วยน้ำพักน้ำแรง รวมทั้งขอให้ขนส่งจังหวัดไม่รับคำขอแจ้งระงับหรือไม่ใช้รถชั่วคราวของบริษัท พ. แต่ขนส่งจังหวัดกลับรับจดทะเบียนไม่ใช้รถชั่วคราวเป็นเวลา ๒ ปี ให้ตามคำขอของบริษัท พ. ทำให้ผู้ฟ้องคดีไม่สามารถนำรถแท็กซี่คันพิพาทไปประกอบอาชีพได้ จึงนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองเพื่อขอให้เพิกถอนการรับจดทะเบียนไม่ใช้รถชั่วคราวของขนส่งจังหวัด (ผู้ถูกฟ้องคดี) และคืนสถานะรถยนต์คันดังกล่าวให้เป็นอย่างเดิม

คดีมีประเด็นที่น่าสนใจว่า การที่ขนส่งจังหวัดมีคำสั่งรับจดทะเบียนแจ้งการไม่ใช้รถคันพิพาทชั่วคราวของบริษัท พ. ซึ่งระบุเหตุผลในคำขอว่ารถไม่พร้อมให้บริการ ขอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดพิจารณาแล้วเห็นว่า การใช้อำนาจในการรับจดทะเบียนแจ้งการไม่ใช้รถมีลักษณะเป็นคำสั่งทางปกครอง เนื่องจากเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระงับ หรือมีผลกระทบต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ฉะนั้น การดำเนินการก่อนที่จะรับจดทะเบียนจึงถือเป็นการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งนายทะเบียนมีหน้าที่ต้องแสวงหาและตรวจสอบข้อเท็จจริงต่าง ๆ ที่เห็นว่าจำเป็นแก่การพิสูจน์ความจริง โดยไม่ต้องผูกพันอยู่กับคำขอหรือพยานหลักฐานของผู้ยื่นคำขอเท่านั้น เพื่อที่จะตรวจสอบได้ว่าข้อเท็จจริงตรงตามที่ระบุไว้ในคำขอหรือไม่ หากพบว่าไม่เป็นความจริงหรือไม่ตรงกับเหตุผลหรือวัตถุประสงค์ในการออกคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามคำขอดังกล่าว ทั้งนี้ ตามความในมาตรา ๒๘ ประกอบกับมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดมาตรฐานในการพิจารณาทางปกครองไว้

การที่บริษัท พ. ยื่นคำขอโดยระบุเหตุผลว่ารถไม่พร้อมให้บริการ ซึ่งไม่ตรงกับความเป็นจริง เนื่องจากผู้ฟ้องคดีเป็นผู้ที่ครอบครองและได้ใช้รถยนต์คันพิพาทประกอบอาชีพมาตลอด อีกทั้งไม่ปรากฏพยานหลักฐานที่สามารถยืนยันได้ว่ารถยนต์คันดังกล่าวอยู่ในสภาพที่ไม่พร้อมให้บริการแต่อย่างใด **กรณีจึงเป็นเจตนาที่แอบแฝงไม่ตรงกับความเป็นจริง** ส่วนกรณีที่ขนส่งจังหวัดอ้างว่า ไม่มีกฎหมายของกรมการขนส่งทางบกข้อใดกำหนดให้นายทะเบียนต้องตรวจสอบข้อเท็จจริงว่า การแจ้งไม่ใช้รถชั่วคราวมีเจตนาแอบแฝงหรือเป็นการยื่นคำขอที่ไม่สุจริตหรือไม่ นั้น เมื่อการรับจดทะเบียนแจ้งการไม่ใช้รถเป็นคำสั่งทางปกครอง การพิจารณาของนายทะเบียนก่อนออกคำสั่งดังกล่าวจึงเป็นการพิจารณาทางปกครอง ซึ่งมาตรา ๓ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ

วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ บัญญัติให้วิธีปฏิบัติราชการทางปกครองตามกฎหมายต่าง ๆ ต้องเป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ในกรณีกฎหมายใดกำหนดวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองเรื่องใดไว้โดยเฉพาะและมีหลักเกณฑ์ที่ประกันความเป็นธรรมหรือมีมาตรฐานในการปฏิบัติราชการไม่ต่ำกว่าพระราชบัญญัตินี้ เมื่อกฎหมายเกี่ยวกับการขนส่งทางบกมิได้กำหนดในเรื่องดังกล่าวไว้ จึงต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ข้ออ้างของขนส่งจังหวัดจึงไม่อาจรับฟังได้

ดังนั้น การออกคำสั่งของนายทะเบียนโดยที่มีได้พิจารณาถึงข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญในการออกคำสั่ง จึงเป็นผลให้คำสั่งที่รับจดทะเบียนไม่ใช้รถคันพิพาทชั่วคราวเป็นเวลา ๒ ปี ไม่ชอบด้วยกฎหมาย พิพากษาให้เพิกถอนคำสั่งดังกล่าวโดยให้มีผลย้อนหลังไปตั้งแต่วันที่ที่มีคำสั่ง (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อร. ๒๑๐/๒๕๖๔)

คดีนี้สรุปได้ว่า แม้ว่าบริษัทที่ยื่นคำขอจดทะเบียนแจ้งการไม่ใช้รถจะมีชื่ออยู่ในข้อมูลของกรมการขนส่งทางบกฯ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์และผู้ครอบครองรถยนต์ และมีเอกสารหลักฐานประกอบถูกต้องครบถ้วนแล้วก็ตาม แต่เมื่อนายทะเบียนได้รับทราบปัญหาข้อโต้แย้งจากเจ้าของรถตัวจริงซึ่งได้เข้าซื้อช่วงและผ่อนชำระครบถ้วนแล้ว แต่บริษัทไม่ยอมจดทะเบียนโอนให้ จึงมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองที่ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญเพื่อพิสูจน์ข้อโต้แย้งดังกล่าว และตรวจสอบว่าเหตุผลในคำขอตรงตามความเป็นจริงหรือไม่ ซึ่งหากพบว่าข้อเท็จจริงที่ผู้ยื่นคำขอได้แสดงนั้น ไม่เป็นความจริงก็ไม่จำเป็นต้องดำเนินการตามคำขอ และไม่อาจอ้างว่าไม่มีกฎหมายหรือระเบียบของกรมการขนส่งทางบกฯ ที่กำหนดให้นายทะเบียนต้องดำเนินการเช่นนั้น ทั้งนี้ เพราะเจ้าหน้าที่จะต้องดำเนินการตามกฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง อันเป็นกฎหมายกลางที่กำหนดมาตรฐานในการพิจารณาทางปกครอง เพื่อเป็นหลักประกันความเป็นธรรมแก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากคำสั่ง ให้มั่นใจได้ว่าคำสั่งของหน่วยงานของรัฐได้ผ่านการพิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอย่างครบถ้วน รอบคอบ และเป็นธรรมแล้ว

(ปรึกษาการฟ้องคดีปกครองทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ที่สายด่วนศาลปกครอง ๑๓๕๕)